

Evaluatorennetwerk

Bijeenkomst *Hoe kun je doelmatigheid onderzoeken?*

Datum en tijd: donderdag 10 december van 15 tot 17 uur

Locatie: online

Doeltreffendheid en doelmatigheid (d&d) worden vaak in één adem genoemd als thema voor evaluatie. Maar vaak komt de evaluatie van doelmatigheid (van beleid) onvoldoende van de grond. Dat komt omdat de doelmatigheidsvraag gecompliceerd is en er onvoldoende toegankelijke methoden bekend zijn.

De uitvoering van beleid is doelmatig als het niet voor minder geld had kunnen worden uitgevoerd, dan wel als met de gepleegde inzet betere resultaten bereikt hadden kunnen worden (vrij naar de omschrijving van de Algemene Rekenkamer). Deze formulering is lastig onderzoekbaar omdat er vaak geen tegenvoorbeeld of vergelijkingsmateriaal beschikbaar is om (empirisch) te onderbouwen dat het mogelijk is om meer resultaten te bereiken met hetzelfde geld of dat het goedkoper kan.

Als er wel vergelijkingsmateriaal is, zoals bij ziekenhuizen of onderwijsinstellingen, dan bestaan er analytische methoden zoals Free Disposable Hull (FDH), Data Envelopment Analysis (DEA) en Stochastic Frontier Analysis (SFA) om de doelmatigheid te onderzoeken. Maar deze methoden zijn bij veel evaluatoren onbekend en de toepassing ervan vergt specifieke kennis.

Een derde aspect is ook nog dat opdrachtgevers van d&d-evaluaties vaak vooral geïnteresseerd zijn in de doeltreffendheid van beleid; worden de doelstellingen bereikt dankzij het beleid? De doelmatigheid staat vaak duidelijk op een tweede plaats.

Een en ander leidt ertoe dat doelmatigheidsvragen vaak onderbelicht blijven. Het Evaluatorennetwerk organiseert een bijeenkomst over doelmatigheidsevaluatie, in het bijzonder over de vraag welke onderzoeksmethoden beschikbaar zijn om doelmatigheid te onderzoeken. Hierbij zijn we vooral op zoek naar andere, meer toegankelijke methoden dan de hierboven genoemde FDH, DEA en SEA. We kijken hierbij naar twee voorbeelden waarbij gekeken is wat er in de praktijk haalbaar is bij het onderzoeken van doelmatigheid.

Pol De Greve (senior consultant bij Context, International Cooperation & ISConsulting) zal een toelichting verzorgen op de uitkomsten van het Efficiency lab, waar hij als expert bij betrokken was. Het Efficiency lab was een initiatief van Partos, de branchevereniging voor ontwikkelingssamenwerking die meer dan honderd Nederlandse ontwikkelingsorganisaties verenigt. Het Efficiency Lab had tot doel meer inzicht te krijgen in de belangrijkste uitdagingen bij het analyseren van doelmatigheid in ontwikkelingsprogramma's en de Partos leden kennis te laten nemen van verschillende benaderingen en methoden voor het onderzoeken van doelmatigheid.

Rudy Douven (onderzoeker bij het Centraal Planbureau (CPB) & Erasmus Universiteit Rotterdam) zal een toelichting verzorgen op het onderzoek naar doelmatigheid in de curatieve zorg op het CPB. Eerst wordt er gekeken naar de oorzaken van ondoelmatigheid van de curatieve zorg, door te kijken of de prikkels in de curatieve zorg om doelmatigheid te bevorderen, werken zoals beoogd. Daarna wordt er een voorbeeld gegeven van een recente evaluatie door het CPB, IQ Healthcare en de NZa van de hervormingen bij het Beatrixziekenhuis in Gorinchem en ziekenhuis Bernhoven in Uden. Hebben deze hervormingen geleid tot meer doelmatigheid in de ziekenhuiszorg?

Na deze inleidingen is er uitgebreid ruimte voor discussie. **Egbert Jongsma** (Algemene Rekenkamer) zal de bijeenkomst voorzitten.

De lessen die het Efficiency lab heeft opgeleverd zijn terug te lezen in de publicatie The Efficiency lab, lessons learned: <https://www.partos.nl/leestafel/artikel/publicatie-the-efficiency-lab-lessons-learned/>

Het onderzoek van het CPB naar doelmatigheid in de curatieve zorg is hier te vinden: <https://www.cpb.nl/publicatie/doelmatigheid-in-de-curatieve-zorg> en <https://www.cpb.nl/evaluatie-programmas-beatrixziekenhuis-en-bernhoven#docid-160263>